

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการเรียกรับสินบน

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

คำนำ

เนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังเป็นปัญหาสำคัญที่มีความร้ายแรงในสังคมไทยและมีแนวโน้มที่จะมีความซับซ้อนมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests) หรือการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้น การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถศึกษาและทำความเข้าใจ สามารถนำไปปรับใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน และสามารถลดพฤติกรรม การขัดกันแห่งผลประโยชน์อันจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันได้

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและการเรียกรับสินบน ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ฉบับนี้ จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันได้ศึกษาและทำความเข้าใจ ในความหมาย รูปแบบ และการรับมือกับสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ อีกทั้งยังได้รวบรวมสถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงตัวอย่างที่น่าสนใจที่อาจเข้าข่ายลักษณะของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ไว้ในคู่มือฉบับนี้เพื่อเป็นกรณีศึกษาและเป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อให้สถาบันสามารถดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ปราศจากการทุจริต

กลุ่มงานนิติการ สำนักอำนวยการ

พฤศจิกายน 2563

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
❖ สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย	1
❖ ความหมายของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ ส่วนรวม (Conflict of Interests)	2
❖ รูปแบบหรือประเภทของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตัวและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	3
❖ การขัดกันแห่งผลประโยชน์กับการทุจริตคอร์รัปชัน	5
❖ การรับมือกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์	7
❖ การรับทรัพย์สินและป้องกันการรับสินบน	8
❖ บทสรุป	10
❖ ถามมา – ตอบไป ถ้าแบบนี้ ... ใช่ว่าผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเปล่า?	11

สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่อยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน เป็นปัญหาสำคัญและเป็นปัญหาเรื้อรังที่ทำให้ประเทศไม่พัฒนาเจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ เพื่อให้รัฐบาลและประชาชนตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสตั้งที่ได้พระราชทาน เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2497 ความว่า “..ข้าพเจ้าขอฝากคติไว้เป็นเครื่องกำกัใจ มีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญซึ่งท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ประเทศบ้านเมืองจะพัฒนาถาวรอยู่ได้ก็ย่อมอาศัยความสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐาน ขอให้มันอยู่ในคุณธรรมทั้ง 3 ประการ คือ สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่ ท่านจึงจะเป็นผู้ที่ควรค่าแก่การสรรเสริญของมวลชนทั่วไป..”

การดำเนินงานต่อสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นการดำเนินงานโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ ที่มีอำนาจหน้าที่หลักในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และจากสถานการณ์ปัจจุบันที่สังคมโลกมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงสามารถคาดการณ์ได้ว่าสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในอนาคตจะมีความซับซ้อนตามบริบทของสังคมและมีการพัฒนารูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในปัจจุบัน ต้องอาศัยเทคนิค วิธีการ และองค์ความรู้เพื่อเป็นเครื่องมือในแก้ไขปัญหาการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประเด็นสำคัญที่หลายประเทศให้ความสำคัญ คือ พฤติกรรมการการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในบางประเทศจึงมีการออกกฎหมายระเบียบเพื่อกำหนดอย่างชัดเจนว่าพฤติกรรมประเภทใดบ้างที่เป็นการขัดกันแห่งประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐควรละเว้นหรือหลีกเลี่ยง อีกทั้งยังกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะนำไปสู่การทุจริตที่รุนแรงขึ้น

สำหรับประเทศไทย ประเด็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ถือเป็นประเด็นใหม่ที่มีความอ่อนไหวและขาดความชัดเจน เนื่องจากบางพฤติกรรมมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ศีลธรรม หรือค่านิยมของคนไทย ทำให้ความเข้าใจและการตีความพฤติกรรมมีความแตกต่างกันไป และอาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อพฤติกรรม การขัดกันแห่งผลประโยชน์ในอนาคตได้ ซึ่งในปัจจุบันประเด็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์กำลังเป็นที่น่าสนใจในสังคมไทย โดยมีบางกรณีที่เข้าข่ายการทุจริตคอร์รัปชัน บางกรณีเกิดความความไม่เข้าใจหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของสังคมไทย เช่น วัฒนธรรมการให้ของขวัญหรือสินน้ำใจ หรือบางกรณี

เป็นพฤติกรรมที่มีการปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเคยชินและเป็นที่ยอมรับ เช่น การเรียกร้องหรือรับสิ่งตอบแทน

ดังนั้น การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือ ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) จึงเป็นเรื่องสำคัญที่อาจเป็นช่องทางนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ยังมีสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์มากเท่าไร โอกาสที่จะเกิดการทุจริตในสังคมไทยก็มีมากขึ้นเท่านั้น จึงควรมีมาตรการหรือสร้างองค์ความรู้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือหากมีสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์เกิดขึ้นแล้ว ก็ต้องมีการควบคุม ตรวจสอบ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะไม่นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวมในอนาคต

ความหมายของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests)

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือเรียกสั้นๆว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องใช้ดุลยพินิจ พิจารณา หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ตนเองกลับมีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ในเรื่องนั้นๆ ซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัวดังกล่าวอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้ดุลยพินิจหรือปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นกลาง

โดยหลักแล้ว ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐคือผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลและรักษาประโยชน์ส่วนรวม ต้องมีความรับผิดชอบและมีมาตรฐานความประพฤติที่ดีงาม ดำเนินการใดๆให้เป็นไปตามกฎระเบียบ มีความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้เสีย

สถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์จึงเป็นโอกาสหรือช่องทางที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ และนำไปสู่การเปิดโอกาสให้มีการทุจริตคอร์รัปชันมากขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความสงสัย ไม่เชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะสามารถใช้ดุลยพินิจหรือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมาและปราศจากอคติ ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน คือ การจัดการกับปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์

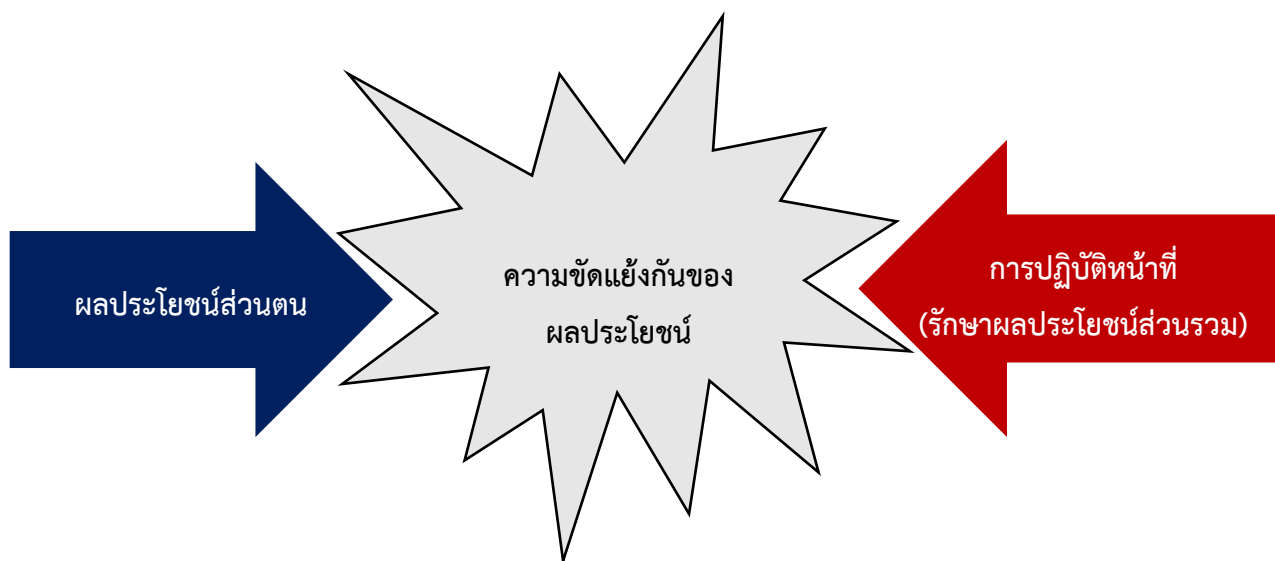
การขัดกันแห่งผลประโยชน์ คือ

สถานการณ์ที่บุคคลในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่
ในการแสวงหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
และส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายให้แก่ส่วนรวมหรือสาธารณะ

สาเหตุของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

สาเหตุของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. มีผลประโยชน์ส่วนตัว คือ ผลตอบแทนที่บุคคลได้รับ ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของตนเองหรือพวกพ้อง และเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรมต่างๆ ทั้งในรูปแบบเงิน ทรัพย์สิน ตำแหน่งหน้าที่ หรือผลประโยชน์ในรูปแบบอื่น และเป็นผลประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด
2. มีการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด หมายถึง เจ้าหน้าที่รัฐที่มีการดำรงตำแหน่งหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางและรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ
3. มีความขัดแย้งในผลประโยชน์ คือ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งดังกล่าว แต่ในการปฏิบัติหน้าที่นั้นมีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องหรือแทรกแซงในเรื่องที่ตนกำลังพิจารณา ทำให้ขาดอิสระ ขาดความเป็นกลาง หรือมีอคติในการพิจารณาวินิจฉัย หรือตัดสินใจ

รูปแบบหรือประเภทของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

1. การรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ต่างๆ

เป็นการยอมรับทรัพย์สินหรือความสะดวกสบาย ที่อาจส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ให้มีอคติหรือความเอนเอียงในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การรับของขวัญ การรับเงินสนับสนุนค่าเดินทางสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ไปต่างประเทศ หรือ การรับเงินบริจาคในการก่อสร้างสำนักงาน จากบริษัทหรือร้านค้าที่ทำสัญญากับหน่วยงาน การลดราคาของที่ซื้อ การเลี้ยงอาหาร หรือการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมถึง การใช้งบประมาณเพื่อการจัดซื้อจัดจ้างแล้วเจ้าหน้าที่ได้รับของแถมหรือประโยชน์อื่นเป็นการตอบแทน เป็นต้น

2. การทำธุรกิจหรือเป็นผู้สัญญาด้วยตนเอง

หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานต้นสังกัด เช่น ลงนามทำสัญญาซื้อขายกับบริษัทของตน หรือ จ้างบริษัทของตนเป็นที่ปรึกษา เป็นต้น

3. การทำงานหลังจากพ้นจากตำแหน่งหรือเกษียณอายุราชการ

หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากหน่วยงาน แล้วไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินกิจการประเภทเดียวกัน เนื่องจากกรณีอาจเป็นที่สงสัยได้ว่าในขณะที่อยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้มีการเอื้อประโยชน์ให้กับภาคเอกชนและเมื่อพ้นจากตำแหน่งภาคเอกชนก็ตอบแทนโดยการรับเข้าทำงานในบริษัท หรือ อาจเป็นกรณีที่เอกชนต้องการจะใช้ความรู้ ความสามารถหรืออิทธิพลที่บุคคลนั้นมีกับหน่วยงานเดิมเพื่อประโยชน์ของเอกชนเอง

4. การทำงานพิเศษ การทำงานแข่งกับหน่วยงานของตนเอง

เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดตั้งบริษัทที่ดำเนินกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับหน่วยงานที่ตนสังกัด หรือเป็นลูกจ้างรับงานแข่งกับหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ หรือรับจ้างทำงานเป็นที่ปรึกษาโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในราชการเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ หรือกรณีเป็นผู้สอบบัญชีรับจ้างเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ทำบัญชีให้หน่วยงานที่ต้องถูกตรวจสอบ เป็นต้น

5. การรู้ข้อมูลภายในหรือข้อมูลลับ

หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้ข้อมูลภายในหรือข้อมูลลับของหน่วยงานและใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทางการเงินหรือประโยชน์อื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่กรมทางหลวงทราบว่ามีการตัดถนนบริเวณใดก็รีบไปซื้อที่ดินบริเวณนั้นเพื่อประโยชน์ในการเวนคืน

6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

หมายถึง การนำเอาทรัพย์สินของราชการซึ่งเป็นของส่วนรวมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยตรง เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานกลับไปใช้ที่บ้าน หรือการนำรถยนต์ราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

7. การนำโครงการสาธารณะไปลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

หมายถึง การอนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่บ้านเกิดของตน หรือใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อหาเสียง

8. การใช้อิทธิพลส่วนตัว

หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่พยายามเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเพื่อสนับสนุนบุคคลภายนอก และเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะได้รับประโยชน์ตอบแทน

9. การมีความสัมพันธ์กันในลักษณะต่างๆ

หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ของคู่สมรส เครือญาติ หรือกับบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อน ผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา เจ้านาย ลูกน้อง ความสัมพันธ์ส่วนตัวต่างๆ เหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นกลาง จึงเป็นลักษณะของการขัดกันแห่งประโยชน์

การขัดกันแห่งผลประโยชน์กับการทุจริตคอร์รัปชัน

บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์อาจไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหายหรือมีเจตนากระทำการทุจริตคอร์รัปชันก็ได้ แม้ว่าการขัดกันแห่งผลประโยชน์จะไม่ได้หมายถึงการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ก็ถือว่าเป็นโอกาสหนึ่งที่ทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหายได้ง่าย และอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือเงินทองจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้ได้ผล จึงมีความจำเป็นต้องจัดการกับปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์ให้ได้ด้วย

การคอร์รัปชันเป็นการบิดเบือนการใช้อำนาจหรือทรัพยากรของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจ การคอร์รัปชันเกิดจากการใช้อำนาจในการผูกขาดและการใช้ดุลยพินิจอย่างไม่รับผิดชอบ ซึ่งการทุจริตคอร์รัปชันสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. **คอร์รัปชันสีขาว (White Corruption)** เป็นพฤติกรรมที่ประชาชนยอมรับและเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำความผิด เพราะมองว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ เช่น การให้สินน้ำใจของลูกน้องกับเจ้านาย หรือการให้เพื่อเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเป็นคุณประโยชน์กับผู้ให้โดยผู้รับมิได้ร้องขอ เช่น การให้ของขวัญในโอกาสพิเศษต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น งานวันเกิด งานขึ้นบ้านใหม่ หรืองานแต่งงาน เป็นต้น
2. **คอร์รัปชันสีเทา (Grey Corruption)** เป็นพฤติกรรมที่สังคมบางส่วนเห็นว่าเป็นความผิดแต่สังคมทั่วไปยังไม่แน่ใจว่าเป็นความผิดหรือไม่ การคอร์รัปชันประเภทนี้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง ขณะเดียวกันประชาชนก็สมยอมต่อการกระทำดังกล่าวด้วย เช่น การให้ค่านายหน้า หรือ การเรียกรับประโยชน์เพื่อปฏิบัติหน้าที่รวดเร็วขึ้น เป็นต้น
3. **คอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption)** เป็นพฤติกรรมที่เป็นความผิดอย่างชัดแจ้งและสังคมเห็นตรงกันว่าต้องได้รับโทษทางกฎหมาย

จากการแบ่งประเภทของคอร์รัปชันจะเห็นได้ว่าการคอร์รัปชันสีขาวและสีเทา มีลักษณะของการกระทำที่เป็นส่วนหนึ่งของการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่สังคมมองว่าการคอร์รัปชันประเภทนี้สามารถทำได้ หากไม่ได้ผิดต่อกฎหมายหรือไม่มีความผิดที่กำหนดว่าเป็นความผิด ซึ่งแตกต่างจากคอร์รัปชันสีดำที่เป็นการทุจริตอย่างชัดแจ้ง มีกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด และผู้กระทำต้องได้รับโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้ หากพิจารณาข้อแตกต่างในลักษณะของบุคคลผู้กระทำความผิดแล้ว จะพบว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์เจ้าหน้าที่ผู้กระทำจะตกอยู่ใน 2 บริบทพร้อมๆ กัน คือ การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม กับการเป็นบุคคลธรรมดาที่มีความต้องการส่วนตัว และความต้องการส่วนตัวนั้นเข้ามามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนการทุจริต

คอร์รัปชัน คือการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องการแสวงหาประโยชน์ซึ่งเป็นประโยชน์ของส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตัว

ตารางเปรียบเทียบระหว่างการขัดกันแห่งผลประโยชน์กับการทุจริตคอร์รัปชัน

ประเด็นเปรียบเทียบ	การขัดกันแห่งผลประโยชน์	การทุจริตคอร์รัปชัน
1. กฎหมาย	- เป็นการหลีกเลี่ยงกฎหมาย - เป็นกรณีที่ไม่มีความผิดอย่างชัดเจนว่าเป็นความผิด	- เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย - มีความผิดอย่างชัดเจนว่าเป็นความผิด
2. จิตสำนึกและค่านิยมศีลธรรม	- เป็นการกระทำที่ขาดจิตสำนึก ขาดศีลธรรมหรือผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ - มาจากการมีค่านิยมผิดๆ เช่น ยกย่องเงินตำแหน่ง วัตถุ หรือเห็นแก่พวกพ้อง	- เป็นการกระทำที่ขาดจิตสำนึก ขาดศีลธรรม - มาจากการมีค่านิยมผิดๆ เช่น ยกย่องเงินตำแหน่ง วัตถุ หรือเห็นแก่พวกพ้อง
3. ผลประโยชน์	- เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ - เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวม	- เป็นการมุ่งเอาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะมาเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว อาจไม่มีประเด็นของความขัดแย้งระหว่างบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง - เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวม
4. การใช้ดุลยพินิจในการใช้อำนาจหน้าที่	- เกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการพิจารณา สั่งการ หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง - เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	- เป็นการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย - ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการใช้ดุลยพินิจ - เป็นการใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินตำแหน่ง ชื่อเสียง หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มโดยทางที่ฝ่าฝืนกฎหมาย
5. การตรวจสอบจากสังคม	- ขาดกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ - ขาดการตื่นตัวหรือตระหนักจากสังคม - ขาดการติดตามประเมินผลจากหน่วยงานและสังคม - สังคมมองว่าเป็นปัญหาเล็กน้อยส่วนบุคคล	- มีองค์กรตรวจสอบและกลไกการป้องกันที่ชัดเจนกว่า - สังคมตระหนักชัดเจนว่าเป็นปัญหาของสังคมไทย

การขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นรูปแบบหนึ่งของการคอร์รัปชัน

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ สามารถนำไปสู่การคอร์รัปชันที่รุนแรงขึ้น

การรับมือกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

1. การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เป็นกฎศีลธรรมประเภทหนึ่งที่บุคคลไม่ควรละเมิดหรือฝ่าฝืน ดังนั้นวิธีการรับมือที่ดีที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการต่างๆ ควรหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือไม่ควรอยู่ในสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ตั้งแต่ต้น
2. ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หรือไม่ทราบ หรือไม่ตระหนักตั้งแต่แรกว่าตนกำลังตกอยู่ในสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นควรหยุดดำเนินการและไม่ร่วมพิจารณา วินิจฉัยหรือลงมติในประเด็นที่มีการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์นั้น (หากสามารถทำได้โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม) และต้องไม่กระทำการใดๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจอย่างอิสระของเจ้าหน้าที่อื่น
3. กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ได้ และไม่แน่ใจว่าควรต้องดำเนินการอย่างไร เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งหรือประกาศข้อเท็จจริงให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา และสาธารณชน เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณาว่าควรดำเนินการอย่างไรต่อไป ทั้งนี้ ต้องระงับการใช้อำนาจหน้าที่ไม่ให้มีการแทรกแซงในการใช้ดุลยพินิจไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม
4. ในกรณีที่ต้องพิจารณา วินิจฉัย หรือลงมติ ในเรื่องที่มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ให้ดำเนินการพิจารณา วินิจฉัยโดยยึดหลักเหตุผล โปร่งใส เปิดเผย และสามารถอธิบายหรือพร้อมตอบข้อสงสัยของสาธารณะเมื่อมีข้อซักถามได้
5. ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์และปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว

การรับทรัพย์สินและป้องกันการรับสินบน

การรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด เป็นสถานการณ์ที่ทำให้ผู้รับเกิดความพอใจ หรือเกรงใจผู้ให้ และอาจนำไปสู่ความไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ หากผู้รับเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องใช้ดุลยพินิจหรือปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง และผู้ให้มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ก็จะเป็นที่สงสัยของสาธารณชนได้ว่า การให้และการรับนั้นเป็นการให้สินบนล่วงหน้าหรือไม่ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ให้หรือไม่ หรืออย่างน้อยที่สุดก็อาจมีส่วนทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างเป็นกลาง จึงมีการออกกฎหมายบัญญัติห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ ได้แก่

1. ความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149

“ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต”

2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2560

“มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดานหรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

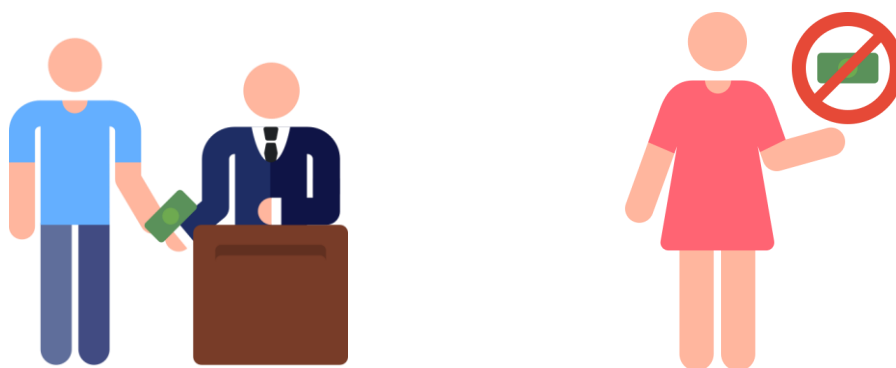
บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 169 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ดังนั้น ความรับผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับการกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันมิชอบด้วยหน้าที่ ซึ่งมีความร้ายแรงและถือว่าเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องมีเจตนาทุจริตในขณะที่กระทำความผิด แต่หากเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2560 นั้น แม้ไม่ได้มีเจตนาทุจริต เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดก็ต้องรับผิดตามที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้ ยังมีปัญหาในการตีความเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เนื่องจากในบางกรณีการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นเป็นการให้ตามขนบธรรมเนียมประเพณีตามที่ได้ปฏิบัติกันในสังคมไทยมาอย่างช้านาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2563 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ จากบุคคลที่ให้แก่เนื่องในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ รวมถึงในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย
2. ห้ามเจ้าพนักงานของรัฐ และเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึง 2 ปี รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่อาจคำนวณเป็นเงินได้และมีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท
3. กรณีที่จำเป็นต้องรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่ามากกว่า 3,000 บาท เจ้าพนักงานของรัฐต้องแจ้งให้หัวหน้าหน่วยงานทราบ ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับ ตามแบบฟอร์มที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
4. กรณียกเว้นที่เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ ได้แก่
 - 1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา และมีมูลค่าไม่เกิน 3,000 บาท
 - 2) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ควรได้ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เงินเดือน เงินสวัสดิการ เบี้ยเลี้ยงเดินทาง เป็นต้น
 - 3) การรับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือเครือญาติ
 - 4) การรับจากการให้แก่บุคคลทั่วไปโดยไม่เจาะจงผู้รับ เช่น การจับฉลาก
5. เจ้าพนักงานของรัฐที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทสรุป

สถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์สามารถเกิดขึ้นหลายลักษณะ トラบเท่าที่สถานการณ์เหล่านั้นส่งผลต่อความเป็นกลางในการใช้ดุลยพินิจหรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือส่งผลให้ประชาสังคมเกิดความไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติงานโดยตรงไปตรงมา หรือเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงขึ้น

หลักการสำคัญที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพึงตระหนัก คือ การแยกเรื่องส่วนรวมและเรื่องส่วนตัวออกจากกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตน ต้องถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าความไม่เป็นกลางอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐตกอยู่ในสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์แล้วจะเป็นการยากที่จะไม่โอนเอียงหรือลำเอียงเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ซึ่งจะทำสาธารณชนขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่

การขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นเพียงเหตุผลหนึ่งที่สำคัญที่นอกจากจะทำให้รัฐขาดความเป็นกลางและขาดความน่าเชื่อถือแล้ว ยังทำให้ภาครัฐได้รับความเสียหาย ส่วนรวมเสียประโยชน์และเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันได้ง่าย และเป็นเรื่องยากในการตีความหรือหาหลักฐานมาพิสูจน์ อีกทั้งในเชิงจริยธรรม พฤติกรรมการขัดกันแห่งผลประโยชน์ถือเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันหรือตัดไฟแต่ต้นลม เจ้าหน้าที่ของรัฐควรหลีกเลี่ยงไม่ตกอยู่ภายใต้สถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นอันขาด ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการกระทำใดๆที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

มาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหการทุจริตได้ตั้งแต่ต้นน้ำของการทุจริตคอร์รัปชัน คือ
การแก้ไขปัญหการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ถามมา – ตอบไป

ถ้าแบบนี้ ... ใช้ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเปล่า?

หากพูดถึงเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนในการทำงาน คำถามที่เรามักจะพบบ่อยคือคำถามที่เกี่ยวกับการพัสดุ ในเรื่องจัดซื้อจัดจ้าง หรือจะเป็นในส่วนของการเงินการบัญชีเรื่องการเบิกจ่ายเงินว่าเป็นไปตามระเบียบหรือไม่ หรือแม้กระทั่งประเด็นคำถามอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่อาจสุ่มเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างความเข้าใจ และเพื่อไขข้อสงสัยของเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานในประเด็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ จึงได้รวบรวมประเด็นคำถามที่เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานให้ความสนใจและเกิดข้อสงสัยในการดำเนินงานที่อาจเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนไว้ในคู่มือฉบับนี้ และเพื่อให้การดำเนินงานในระยะต่อไปเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส ปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อนในทุกระดับ โดยแยกประเด็นคำถามออกเป็น 3 หมวด ได้แก่ 1. คำถามเกี่ยวกับเรื่องพัสดุ 2. คำถามเกี่ยวกับการคลัง และ 3. คำถามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัผลประโยชน์ทับซ้อน

คำถาม	คำตอบ
๒. คำถามเกี่ยวกับเรื่องพัสดุ	
1. ตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการที่ได้รับมอบหมาย สามารถเป็นประธานหรือกรรมการตรวจรับได้หรือไม่? (ให้จ้างเหมาบริการในโครงการทำเรื่องจัดซื้อและให้หัวหน้าโครงการเป็นกรรมการตรวจรับ)	เบื้องต้นต้องพิจารณาก่อนว่า “ใครเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในครั้งนั้น” กล่าวคือ โดยหลักผู้มีหน้าที่ในการจัดจ้างมี 2 ประเภทคือ 1. เจ้าหน้าที่พัสดุเป็นผู้ดำเนินการ 2. เจ้าหน้าที่ (เจ้าของเรื่อง) ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่พัสดุเป็นผู้ดำเนินการให้ ผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน (หัวหน้าโครงการ) ก็สามารถเป็นกรรมการตรวจรับได้ แต่หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการขอจัดซื้อจัดจ้างเองเจ้าหน้าที่หรือเจ้าของโครงการนั้นก็จะไม่สามารถเป็นกรรมการตรวจรับได้ เพราะผู้จัดหาและตรวจรับจะต้องไม่ใช่คน ๆ เดียวกัน

คำถาม	คำตอบ
2. ในการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่นักวิจัยซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอก จำเป็นต้องมีการประกาศราคากลางหรือไม่ (เนื่องจากเรามีนักวิจัยที่เราประสานงานไว้แล้ว)	การให้ทุนอุดหนุนวิจัยไม่อยู่ภายใต้คำนิยาม คำว่า “การจัดซื้อจัดจ้าง” ของพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2562 จึงไม่ต้องดำเนินการทางพัสดุ ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว (หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/006890 ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561)
3. หากเจ้าหน้าที่ทำการส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นเครือข่ายของตนเอง สามารถกระทำได้หรือไม่?	สามารถส่งเสริมได้ แต่เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน หรือจะต้องไม่ใช้การเลือกส่งเสริมเฉพาะรายใดรายหนึ่ง และไม่เป็นการปิดโอกาสเกษตรกรรายอื่นให้เข้ารับการส่งเสริม แต่หากเป็นการส่งเสริมเฉพาะญาติหรือให้สิทธิญาติตนเองได้รับผลประโยชน์มากกว่าเกษตรกรรายอื่น จะถือเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่เจ้าหน้าที่ไม่พึงปฏิบัติ
4. คนในครอบครัวหรือญาติ หรือคนรู้จักมารับงานในสถาบันเป็นประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่?	กรณีนี้ต้องพิจารณาก่อนว่าบุคคลที่จะเข้ามารับงานมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคล 2 กลุ่มนี้หรือไม่ ซึ่งบุคคล 2 กลุ่มดังกล่าว ได้แก่ 1. ผู้มีอำนาจอนุมัติ 2. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ หากพิจารณาแล้วได้คำตอบว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลที่กล่าวถึง กรณีนี้ถือเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างแน่นอน เนื่องจากการให้คนในครอบครัวหรือญาติ คนสนิท หรือแม้แต่กระทั่งคนรู้จักมารับงานในสถาบัน ถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่มุ่งต่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้องมากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถาบันที่จะได้จากการรับบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันอย่างแท้จริง
5. การจัดซื้อในพื้นที่ เช่น กล้าไม้ กล้าผัก จากเกษตรกรรายเดียวในพื้นที่ (ในกรณีที่ไม่มีการจัดซื้อจัดจ้าง)	การจัดซื้อจัดจ้างต้องมีการกำหนดราคากลางเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ผู้ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเสนอไว้

คำถาม	คำตอบ
คู่เทียบ) จะมีวิธีดำเนินการอย่างไรให้ถูกหลักธรรมาภิบาล?	ซึ่งราคากลางกำหนดจาก 1. ราคากลางตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด 2. ราคาจากฐานข้อมูลของกรมบัญชีกลาง 3. ราคามาตรฐานที่สำนักงานงบประมาณกำหนด 4. ราคาที่ได้จากการสืบราคาจากท้องตลาด 5. ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลา 2 ปีงบประมาณ 6. ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวปฏิบัติของหน่วยงาน - หากใช้ที่มาของราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด ต้องสืบราคาจากร้านค้าอย่างน้อย 3 ราย - แต่หากใช้ที่มาของราคากลางจากแหล่งอื่น (นอกจากการสืบราคาจากท้องตลาด) ก็ไม่ต้องจัดทำคู่เทียบ สามารถใช้ราคากลางนั้นได้เลย
6. เจ้าหน้าที่ช่วยขายผลผลิตให้เกษตรกรผิดหลักธรรมาภิบาลหรือไม่?	กรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ผิดหลักธรรมาภิบาล เนื่องจากเจ้าหน้าที่และเกษตรกรไม่ได้มีผลประโยชน์ร่วมกัน ประกอบผู้บริโภค ก็ไม่ได้ถูกผูกขาดตลาดในการเลือกซื้อสินค้า แต่ต้องอยู่บนหลักการที่ว่า เจ้าหน้าที่จะต้องไม่ตัดราคา หรือหากำไรจากการช่วยขายดังกล่าวโดยเด็ดขาด
๒ คำถามเกี่ยวกับเรื่องการคลัง	
1. ในกรณีจัดประชุมแล้วสั่งอาหารและเครื่องดื่มจากคนรู้จักเพื่อความสะดวก แต่เราไม่ได้มีค่าหัวคิวหรือเปอร์เซ็นต์จากอาหารที่สั่ง และราคาที่สั่งเป็นไปตามราคาตลาดถือว่าผิดไหม?	ไม่ผิด แต่ต้องอธิบายให้เข้าใจก่อนว่าหน้าที่การทำงานและธรรมาภิบาลเป็นคนละส่วนกัน แต่หากเมื่อใดที่ใช้หน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่นในทางที่ผิดก็จะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

คำถาม	คำตอบ
	กรณีดังกล่าว เมื่อราคาเป็นไปตามท้องตลาดและไม่ได้แสวงหาประโยชน์ที่ไม่ชอบ จึงถือว่าไม่ผิด แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพของอาหารที่สั่งด้วย ถ้าน้อยหรือไม่อร่อย อาจเสี่ยงถูกมองว่ามีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้รับจ้างได้
2. หลักการเบิกจ่ายค่าที่พักของเจ้าหน้าที่เอาหลักอะไรมาพิจารณา เช่น ส่วนกลางขึ้นไปดอย ค่าที่พักเหมาจ่าย 1,000 บาท แต่จ่ายไม่เกิน 1,000 บาท หรือจ่ายไปตามจริง แต่ทำไมเมื่อเจ้าหน้าที่จากบนดอยลงมาส่วนกลาง กลับเบิกจ่ายไม่ได้?	ตาม มติที่ประชุมผู้บริหารสถาบันฯ ครั้งที่ 30/2549 วันที่ 12 ธันวาคม 2549 กำหนดไว้ว่า “การขอใช้ห้องพักของเจ้าหน้าที่ท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่โครงการขยายผลโครงการหลวง อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเข้าพักในห้องพักของสถาบันได้ฟรี แต่ต้องทำแผนการขอจองห้องพักล่วงหน้า กรณีที่ห้องพักเต็มสามารถเบิกค่าที่พักได้จากเงินรายได้ของสถาบัน” มติครั้งนั้นเป็นการรองรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่อาจต้องมีการปฏิบัติงานที่สถาบัน ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่กลุ่มดังกล่าว ผู้บริหารจึงให้แนวทางว่า เมื่อมีการจัดประชุมที่สถาบัน ให้ผู้จัดดำเนินการจัดประชุมทำการจองห้องพักให้กับเจ้าหน้าที่ที่ลงมาปฏิบัติงาน และไม่ต้องเบิกจ่ายค่าที่พัก
3. ในการได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร และหน่วยงานจ่ายค่าวิทยากรให้ถือว่าถูกหรือผิดในหลักธรรมาภิบาล	ต้องพิจารณาเบื้องต้นก่อนว่า หน่วยงานที่เชิญนั้น ได้ประสานผ่านทางสถาบันหรือประสานส่วนตัว หากเป็นการประสานเพื่อขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่ให้ไปเป็นวิทยากรผ่านสถาบัน และผู้อำนวยการอนุมัติ และมีการจ่ายค่าตอบแทนวิทยากร กรณีนี้ไม่ถือว่าผิดหลักธรรมาภิบาล แต่หากเป็นการประสานส่วนตัวแล้วออกไปเป็นวิทยากรในเวลางาน กรณีนี้ผิดหลักธรรมาภิบาล ถือว่าเบียดบังเวลางาน ไปหาผลประโยชน์อย่างอื่นเพื่อตนเอง เป็นการกระทำที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

คำถาม	คำตอบ
4. การเดินทางไปปฏิบัติงานในพื้นที่หลายวันติดต่อกัน แต่เดินทางไป – กลับ ในกรณีใช้รถเช่า เราต้องเติมน้ำมันทุกวันหรือไม่?	รถจ้างเหมา ต้องเติมน้ำมันทุกวัน สำหรับรถสถาบัน อนุโลมให้เติมวันสุดท้ายได้เนื่องจากรถกลับมาสถาบันทุกวัน แต่รถจ้างเหมา นั้น เราไม่รู้ว่าจะไปไหนต่อ จึงต้องเติมทุกวันเพื่อให้รู้ปริมาณในการใช้งานจริง
5. เอกสารขอเบิกค่าใช้จ่ายเดินทางไปปฏิบัติงาน “ที่ปฏิบัติกัน ณ ปัจจุบัน” กรณีการลงเวลาเดินทางปฏิบัติงาน ซึ่งต้องมากกว่า 12 ชั่วโมง - เราปฏิบัติถูกตามระเบียบหรือไม่ - หากไม่ เราจะต้องทำอย่างไร? (ในความเป็นจริงปฏิบัติงานไม่ครบเวลาเป็นส่วนใหญ่)	ระเบียบคำตอบแทนการปฏิบัติงานล่วงเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของสถาบัน กำหนดค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่วันละ 250 บาท - หากเวลาปฏิบัติงานเกินกว่า 12 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 24 ชั่วโมง ให้นับเป็น 1 วัน - แต่หากไม่ถึง 12 ชั่วโมง แต่เกิน 6 ชั่วโมง ให้นับเป็นครึ่งวัน (125 บาท) - แต่ถ้าไม่ถึง 6 ชั่วโมง ไม่ต้องตั้งเบิก
6. ขอจัดกิจกรรมการอบรมแต่ค่าใช้จ่ายไม่ใช้ในการอบรม แต่มาใช้งานอย่างอื่นผิดตามหลักธรรมาภิบาลหรือไม่ ?	กรณีนี้ไม่ถูกต้องตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใส อีกทั้ง ยังเป็นการทุจริตและประพฤตินิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ถึงแม้จะอ้างว่าไม่ได้เก็บเงินเข้ากระเป๋าตัวเองก็ตาม เพราะการไม่ทำตามหน้าที่และไม่ทำให้ถูกต้องตามระเบียบ ก็ถือว่าเป็นการทุจริต
7. การเบิกค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม โดยใช้ใบสำคัญรับเงินและเขียนจำนวนเงินมากกว่าที่จ่ายตามความเป็นจริง ถือว่าผิดหรือไม่?	การกระทำลักษณะดังกล่าวแสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ขัดกับหลักคุณธรรมตามหลักธรรมาภิบาล และถ้าจุดประสงค์ของการกระทำนั้นเพื่อเอาเงินหรือส่วนต่างไปเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น จะมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน นอกจากนี้การกระทำความผิดดังกล่าวยังเป็นการกระทำที่ผิดวินัยอีกด้วย
8. ก่อนออกเดินทางไปปฏิบัติงานในกรณีรถเช่า ควรเติมน้ำมันให้เต็มก่อนออกเดินทางหรือไม่ เพราะบางครั้ง รถบางคันเติมน้ำมันไม่เต็มถึง ทำให้สถาบันต้องจ่ายค่าน้ำมันเพิ่มขึ้น?	คู่มือปฏิบัติงานของพนักงานขับรถของสถาบัน ระบุไว้ว่า ก่อนออกเดินทางไปปฏิบัติงานทุกครั้ง ไม่ว่าจะใช้รถสถาบันหรือรถเช่า ให้พนักงานขับรถหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบน้ำมันก่อนออกเดินทาง หากน้ำมันไม่เต็มถึง

คำถาม	คำตอบ
	ให้บันทึกในใบรายงานการใช้รถและเติมน้ำมันให้เต็มถึงก่อนออกเดินทาง
9. การขอรถสถาบันไปใช้นอกเหนือจากภารกิจของสถาบัน แต่มิได้เอาไปใช้ส่วนตัวผิดหลักธรรมาภิบาลหรือไม่? (เช่น ภารกิจช่วยเหลือหน่วยงานอื่นหรือเอกชนที่เข้ามาทำงานกับสถาบัน)	กรณีดังกล่าวถือเป็นการประสานขอความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากสถาบัน ไม่ถือเป็นเรื่องของการผิดหลักธรรมาภิบาล แต่ควรมีการประสานงานให้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้วเสนอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาก่อน
๒ คำถามเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน	
1. หากเจ้าหน้าที่สถาบันประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตรที่บ้าน และมีตลาดการค้าขายที่แน่นอน แต่การขายต้องค้ำพูนในการขนส่งจึงไปส่งเสริมให้เกษตรกรทำด้วยเพื่อให้มีผลผลิตที่ค้ำพูนกับการขนส่ง โดยเจ้าหน้าที่หักผลกำไรเล็กน้อยสำหรับการจัดการ – การขนส่ง แต่ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีตลาดที่แน่นอน ไม่ต้องไปหาตลาดเอง มีผู้บริหารจัดการให้กับเกษตรกรเอง ซึ่งเกษตรกรพอใจ การกระทำลักษณะนี้ ถือเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่? เจ้าหน้าที่สามารถทำแบบนี้ได้หรือไม่?	แม้ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อเกษตรกร แต่การที่เจ้าหน้าที่หักผลกำไรเล็กน้อยสำหรับการจัดการก็ถือว่าเจ้าหน้าที่ได้ใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวด้วย ถือว่ามีลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่เหมาะสมที่จะกระทำการดังกล่าว
2. การใช้เวลางานเพื่อขายของออนไลน์ ถือว่าเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่?	เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน เพราะเอาเวลางานไปทำงานพิเศษอื่นที่นอกเหนือจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การทำแบบนี้ทำให้ไม่สามารถทำงานตามหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และนำไปสู่ความเสียหายแก่สถาบัน
3. การนำเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก อุปกรณ์ครุภัณฑ์ ฯลฯ ของสถาบันไปใช้สำหรับทำงานอื่นหรืองานส่วนตัวถือว่าเป็นประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่?	เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน เพราะเป็นการนำทรัพย์สินของสถาบันไปใช้งานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว แม้จะแค่ชั่วคราวก็ตาม ก็ไม่ควรทำ “ทรัพยากรที่เป็นของส่วนร่วม ก็ต้องใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตัว”

คำถาม	คำตอบ
4. จะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะมีรางวัลให้เจ้าหน้าที่ใน สวพส. ที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลดีเด่นประจำปี เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจ / สร้างต้นแบบให้เจ้าหน้าที่คนอื่นได้เห็นหรือปฏิบัติตาม?	ตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของสถาบัน กำหนดให้มีโครงการ/กิจกรรมที่ให้รางวัลแก่บุคลากรตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่นในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงาน และถือเป็นแบบอย่างให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ
5. หลักธรรมาภิบาล 6 ข้อ ทาง สวพส. จะมีวิธีหรือแนวทางที่จะให้เห็นถึงวิธีปฏิบัติได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าที่ปฏิบัติกันอยู่ได้หรือไม่?	สถาบันได้ดำเนินการดังนี้ 1. สถาบันได้แต่งตั้งคณะทำงานด้านคุณธรรมฯ เพื่อจัดทำแผนและแนวปฏิบัติเพื่อขับเคลื่อนและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความโปร่งใสในการทำงานให้แก่บุคลากร 2. สถาบันได้ทำประกาศเจตจำนงของผู้บริหารในการต่อต้านการทุจริตและยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 3. มีการจัดทำประมวลจริยธรรม ซึ่งในเล่มจะมีระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง 4. มีการจัดอบรมแก่บุคลากรในหัวข้อเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มศักยภาพที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน 5. ให้ความรู้แก่บุคลากรในเรื่องหลักธรรมาภิบาล
6. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ถ้าเป็นเรื่องเงินเดือนของเจ้าหน้าที่เองถือว่าต้องเปิดเผยหรือไม่ เพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ที่ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูล?	ข้อมูลเงินเดือน เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หน่วยงานจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวที่อยู่ในความควบคุมดูแลแก่บุคคลอื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลไม่ได้ (มาตรา 24) ดังนั้น เจ้าหน้าที่บุคคลผู้ทำเงินเดือนไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลเงินเดือนของเจ้าหน้าที่

คำถาม	คำตอบ
	ให้ผู้อื่นทราบโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าหน้าที่ แต่การเปิดเผยระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันไม่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่ห้ามไม่ให้เปิดเผย สามารถทำได้หากเจ้าของข้อมูลสนใจ
7. ให้ พชร. ไปรับ – ส่ง ที่บ้าน ในวันที่ออกพื้นที่เหมาะสมหรือไม่ หรือควรทำหรือไม่ มี 2 กรณี -บ้านอยู่ระหว่างเส้นทางไปปฏิบัติงาน -บ้านอยู่นอกเส้นทาง	กรณีทั้งสองถือว่าเป็นใช้ทรัพย์สินของสถาบันเพื่อประโยชน์ส่วนตนซึ่งไม่ควรทำ แต่ในกรณีที่หนึ่ง บ้านของเจ้าหน้าที่อยู่ระหว่างเส้นทางไปปฏิบัติงาน ยังพออนุโลมได้ว่าอยู่ในเส้นทางการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่เกิดความเสียหายแก่สถาบันในการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเกินจริง กรณีที่สอง การขับออกนอกเส้นทางถือเป็นการกระทำที่นอกเหนือจากการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการใช้ทรัพยากรของสถาบันเพื่อประโยชน์ส่วนตัวอย่างแท้จริง ทำให้สถาบันได้รับความเสียหายและสิ้นเปลืองงบประมาณ อีกทั้ง เมื่อเกิดความเสียหายระหว่างขับออกนอกเส้นทางเจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัวอีกด้วย
8. การทำงานโดยได้ผลงานมากกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือทำงานเกินหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ส่งผลกระทบต่องานหลักและยังส่งเสริมงานหลัก ให้บรรจุเป้าหมายให้ดีขึ้นด้วยถือว่าผิดหลักธรรมาภิบาลหรือไม่ หรือควรมีบทลงโทษหรือแนวทางส่งเสริมการทำงานอย่างไร?	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ที่มีความรับผิดชอบและมุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ถึงแม้ว่าจะทำงานเกินหน้าที่ “ย่อมไม่ผิดหลักธรรมาภิบาล”
9. การให้คนอื่นเข้ามาในสำนักงานเพื่อขายของหรืออื่น ๆ ที่มีผลประโยชน์มีแนวทางหรือหลักการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันหรือไม่?	ถ้าเป็นลักษณะของการให้ญาติหรือคนที่รู้จักเข้ามาเสนอขายของ ถือเป็นการกระทำที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน เพราะเป็นใช้อำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้อื่น แนวทางแก้ไขคือกำชับไม่ให้มีการขายของในสถาบันและไม่ควรสนับสนุนการกระทำนั้น

คำถาม	คำตอบ
	ถ้าพบเห็นการกระทำความผิดกล่าวให้แจ้งผู้บังคับบัญชาเพื่อทำการตักเตือน
10. การถูกขโมยของที่เป็นของสถาบันโดยอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แล้วของหายใครต้องเป็นผู้รับผิดชอบ?	ระเบียบคณะกรรมการสถาบันว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ.2552 ข้อ 14 กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของสถาบันโดยระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย เช่นเดียวกับวิญญูชนพึงปฏิบัติกับทรัพย์สินของตน อีกทั้งการระมัดระวังรักษาทรัพย์สินของสถาบัน เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับคณะกรรมการสถาบันฯ ว่าด้วยการพัฒนาและบริหารงานบุคคลเมื่อทรัพย์สินของสถาบันเสียหายหรือสูญหายถือว่าเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกระทำผิดวินัย
11. บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ สวพส. ให้บริการ (รถยนต์,เครื่องจักร) ซึ่งเป็นของใช้ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ให้กับเกษตรกรแล้วเก็บค่าใช้จ่ายกับเกษตรกร สามารถทำได้หรือไม่และเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ผิดหลักธรรมาภิบาลหรือไม่?	ถ้าหากเกษตรกรอยู่ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ของสถาบันผู้นั้นได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน หรือเป็นเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากสถาบัน ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่สถาบันผู้นั้นได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานก็ตาม การให้บริการแล้วเก็บค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน เพราะเป็นการใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
12. จากการที่เจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีภารกิจหลายด้าน ทั้งการปฏิบัติงานในแปลงและงานเอกสารที่ต้องส่งให้ส่วนกลางในกลุ่มงานต่างๆ เช่น GAP, กลุ่มงานตลาด, พัฒนาพื้นที่สูงส่วนกลาง ฯลฯ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถส่งงานตามกำหนดได้ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น บุคลากรน้อย ตลอดจนถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางธรรมชาติในพื้นที่นั้น แต่เจ้าหน้าที่ส่วนกลางให้ความช่วยเหลือและลงเวลาการส่งงานให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่มีการส่งงานหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจาก	หากพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการแล้ว การกระทำความผิดหลักความโปร่งใสในการทำงาน แต่ยังถือได้ว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ส่วนกลางเป็นไปตามหลักความสำนึกรับผิดชอบ กล่าวคือเจ้าหน้าที่ได้มีการประสานความร่วมมือกันและมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพื่อผลลัพธ์ที่ดีของการดำเนินงานของสถาบันอันเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

คำถาม	คำตอบ
เหตุการณ์ดังกล่าว ถือเป็นความผิดหลักคุณธรรมหรือไม่?	
13. การทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงเพื่อให้งานแล้วเสร็จ แต่มาสแกนนิ้วสาย 1-5 นาที จะมีผลกระทบมาภิบาลข้อใดมาช่วยอธิบายได้บ้าง?	เวลาปฏิบัติงานจะเป็นไปตามสัญญาจ้างคือเวลา 08.30 – 16.30น. และเวลาปฏิบัติงานตามเวลาราชการที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไปคือเวลา 08.30 – 16.30น. เช่นเดียวกัน ดังนั้นการมาสแกนนิ้วลงเวลาปฏิบัติงานสายกว่า 08.30 น. เป็นการกระทำที่ไม่ตรงกับหลักคุณธรรม อีกทั้งยังไม่ตรงกับระเบียบคณะกรรมการสถาบันฯ ว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ.2552 ซึ่งกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลาอีกด้วย
14. ถ้าหน่วยงานราชการต้องการขอข้อมูลทั่วไป โดยไม่ได้ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรเราสามารถให้ข้อมูลได้หรือไม่? (เกี่ยวกับข้อมูลภายในหน่วยงาน)	การขอข้อมูลระหว่างหน่วยงานไม่อยู่ภายใต้บังคับของ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ แต่การขอข้อมูลระหว่างหน่วยงานสามารถทำได้ โดยถือปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานนั้นๆ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่สถาบันต้องรักษาความลับของสถาบัน หากการเปิดเผยข้อมูลทำให้สถาบันเกิดความเสียหาย ถือว่าเจ้าหน้าที่กระทำผิดวินัย
15. เกษตรกรจะยกลูกสาวให้ เพราะอยากให้เข้ามาดำเนินกิจการให้มากกว่าเดิมผิดหลักคุณมาภิบาลหรือไม่?	ถ้าจุดประสงค์ของการจะยกลูกสาวให้คือเพื่อหวังจะได้รับความสะดวกในการดำเนินกิจการกับสถาบันมากขึ้นผ่านตำแหน่งหน้าที่ของลูกเขยมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน เพราะจะเป็นการหาประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้องจากตำแหน่งหน้าที่ของตน
16. พนักงานขับรถ ขับรถออกนอกเส้นทางเพื่อไปทำธุระส่วนตัว โดยไม่แจ้งเจ้าหน้าที่หรือแค่บอกกล่าวเจ้าหน้าที่ ถือว่าเจ้าหน้าที่มีความผิดร่วมหรือไม่ และควรแก้ไขอย่างไร?	การขับรถออกนอกเส้นทางเพื่อไปทำธุระส่วนตัวไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อเกิดความเสียหายพนักงานขับรถต้องรับผิดชอบเป็นการเฉพาะตัว ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ แม้จะบอกเจ้าหน้าที่แล้วหรือไม่ก็ตาม เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบร่วมกับพนักงานขับรถ ทางแก้ไขคือตักเตือนและไม่ควรอนุญาตให้พนักงาน

คำถาม	คำตอบ
	ข้าราชการใช้รถสถาบันเพื่อทำธุระส่วนตัว
17. ถ้าชาวบ้าน / เกษตรกร ให้ของด้วยน้ำใจ ถือว่าเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่? ควรรับหรือไม่?	มีหลักเกณฑ์การรับของขวัญดังนี้ “ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับไว้ได้คือ 1. รับจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หา 2. รับจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติที่มีราคาไม่เกิน 3,000 บาท 3. การให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป การรับที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท ซึ่งมีความจำเป็นต้องรับเพื่อรักษาไมตรีเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาโดยทันที เพื่อพิจารณาว่าสมควรรับไว้หรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรรับไว้ก็ให้คืนแต่ผู้ให้ทันที หากไม่สามารถคืนได้ ให้เจ้าหน้าที่รัฐส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นให้เป็นสิทธิของหน่วยงานโดยเร็ว”

